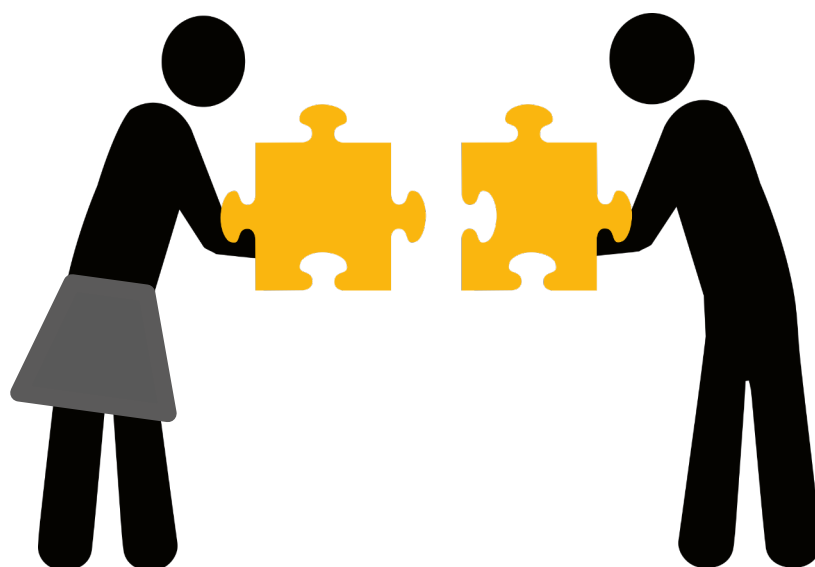

OBLASTI

k řešení

Pracovní listy pro práci v synodních skupinkách

OBSAH

ÚVOD	1
II. ETAPA DIECÉZNÍ SYNODY V KOSTCE	2
ZÁKLADNÍ OBLASTI K ŘEŠENÍ	3
(1) MISIJNÍ CHARAKTER DIECÉZE	3
(2) DĚTI A MLADÍ LIDÉ	5
(3) MÍSTO CHARITY V DIECÉZI	7
(4) USPOŘÁDÁNÍ SLUŽEB K MISII	9
(5) ODPOVÍDAJÍCÍ MZDY A ZDROJE	11
(6) SPRÁVA MAJETKU FARNOSTÍ	13
DALŠÍ OBLASTI K ŘEŠENÍ	15
(A) ŽIVOT S KRISTEM	15
(B) ŽIVOT VE VZTAZÍCH	17
(C) CÍRKEV DOPROVÁZEJÍCÍ	19
(D) ROZVOJ POVOLÁNÍ A SLUŽEB	21
(E) SPOLUZODPOVĚDNOST V CÍRKVI	23
(F) PÉČE O SPOLEČNOST A ZEMI	25
POZNÁMKY K ROZDĚLENÍ OBLASTÍ	27

ÚVOD

Základní oblasti k řešení: V první části tohoto dokumentu máte k dispozici šest pracovních listů se „základními oblastmi k řešení“ (1 až 6), které byly vybrány biskupem Tomášem z dokumentu [Mistře, kde bydlíš](#), zpracovány synodním týmem a rozšířeny o připomínky z kněžského dne.

Další oblasti k řešení: Ve druhé části jsou pracovní listy pro „další oblasti k řešení“ (A až F), které byly navrženy ve skupinkách na kněžském dni a některými synodními delegáty.

Výběr oblastí k řešení: Každý delegát zpracovává minimálně jednu ze „základních oblastí k řešení“ a svůj výběr oznamuje na synoda@bip.cz. Můžete se věnovat i více oblastem najednou dle svého uvážení. Ve [sdíleném prostoru pro delegáty](#) zveřejňujeme, na čem kdo pracuje (můžete se propojit ke spolupráci).

Naslouchání a zpracování: Každý delegát se zaměřuje na svou vybranou oblast (nebo oblasti) a zpracovává ji co nejkonkrétněji a pokud možno v širších souvislostech. Delegáti naslouchají návrhům, které zaznívají na setkáních synodních skupin, při diskuzích s lidmi, případně s odborníky. Výstupy z konzultací nemusí být hotová řešení, mohou to být jen podněty. Poté delegáti tyto podklady zpracují, okomentují svým názorem a nejpozději do 31. 5. 2025 pošlou na synoda@bip.cz a skupinám, se kterými spolupracovali. Praktické tipy pro práci ve skupinách naleznete na synoda.bip.cz/synodniskupiny.

Úkoly a pomocné otázky: Pro každou oblast jsou nabídnuty příklady otázek, které mohou pomoci přemýšlet o daném tématu. Není však třeba se jich striktně držet, ani se jimi nechat omezovat. Budeme naopak vděční i za zcela originální či alternativní způsoby uchopení těchto oblastí. Kvůli zpracování výstupů je však dobré se držet zadání („Úkolu“ uvedeného v úvodu každé oblasti).

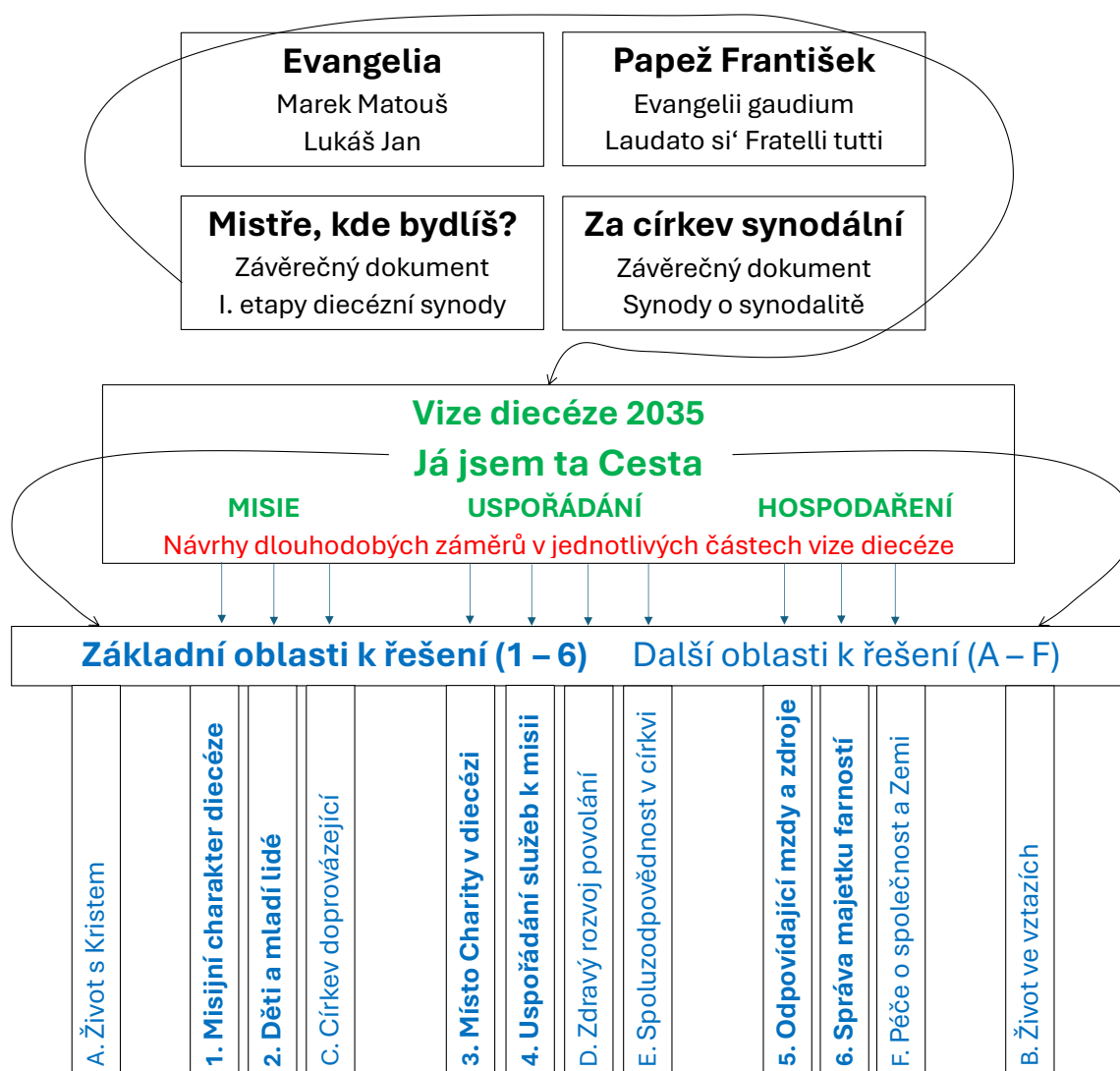
Doporučené prameny a prakticko-teologické prohloubení: Na druhé straně každého pracovního listu najdete odkazy a prakticko-teologické prohloubení, které vám mohou pomoci při zpracování tématu.

Kdokoliv z diecéze může navíc do 31. 5. 2025 zaslat jakýkoli podnět či návrh pro rozvoj diecéze na synoda@bip.cz

Tento text doporučujeme vytisknout oboustranně na volné listy a účastníkům synodních skupin pak rozdat jen pracovní list týkající se příslušné oblasti. Podtržená slova pak v elektronické verzi označují aktivní odkazy na synodní web synoda.bip.cz.

zpět na obsah ↑

II. ETAPA DIECÉZNÍ SYNODY V KOSTCE

[zpět na obsah](#) ↑

ZÁKLADNÍ OBLASTI K ŘEŠENÍ

vyber si alespoň jednu z 6 oblastí

1. MISIJNÍ CHARAKTER DIECÉZE

ÚKOL

navrhněte způsoby, jak podpořit misijní charakter diecéze ve všech jejích částech (farnosti, biskupství, komunity apod.) a ve všech oblastech misijního poslání církve (včetně služby lidem v nouzi)

pomocné otázky

pouze pro inspiraci, originalita vítána

Které z aktivit, postojů nebo i jiných gest a příležitostí podle vás v nejbližších 10 letech lidem v diecézi nejvíce pomohou k tomu, že se lidé kolem nás začnou zajímat o víru a otevírat se osobnímu setkání s Kristem? Jak bychom toto vše mohli podpořit na rovině diecéze? Kdo by měl tyto aktivity vykonávat? Jak v diecézi k misii využívat virtuální prostor, případně umělou inteligenci (s vědomím všech jejích rizik)? Jak v diecézi podpořit vzdělávání věřících jako těch, kteří jsou „učedníky“ i „misionáři“ zároveň (např. založit diecézní misijní centrum, ustanovit biskupského vikáře pro misii, zaměřit se na misijní rozměr pastorační vizitací farností apod.)? Jak vnímáme hranice mezi „církví“ a „světem“? Jak „nás“ vnímají lidé „zvenku“? Co to znamená pro naše misijní poslání?

zpět na obsah

1. MISIJNÍ CHARAKTER DIECÉZE

chceš-li, ponoř se hlouběji... určeno pro delegáty

doporučené prameny

Pro přípravu ke společnému rozlišování doporučujeme pročíst si „Východiska“ k částem **A.1, A.2, A.3** textu **Inspirace pro tvorbu sdílené vize diecéze** a z dokumentu *Mistře, kde bydlíš* pak především č. 27, 28, 30, 102, 103, 105 a 108 (případně 4, 8, 10, 14, 16, 17, 19-21, 44, 56, 55, 57, 85 a 94). Důležitým pramenem pro práci této skupiny může pak být **Příloha 1: Misie a lidé** dokumentu *Mistře, kde bydlíš*, případně Dodatek 5. Pastorační aktivity ve virtuálním prostoru v **Příloze 2: Uspořádání a život** (str. 57–57).

prakticko-teologické prohloubení

Při zpracování tohoto tématu vycházíme ze zúženého pojetí „misie“, které z praktických důvodů bylo zvolené pro naši diecézní synodu, tj. misie jako souboru „aktivit, postojů nebo gest, které napomáhají k tomu, aby se lidé kolem nás začali zajímat o víru a otevírat se osobnímu setkání s Kristem“.

Teologie nabízí rozdělení základních úkolů v rámci misijního poslání církve na oblast slavení Kristova tajemství při bohoslužbě („liturgie“; srov. Vize A.1), hlásání evangelia všem („martyrie“; srov. Vize A.2) a služby lidem v nouzi, společnosti a celému stvoření („diakonie“; srov. Vize A.3), které všechny vyrůstají ze společenství s Kristem a s druhými („koinonie“/ „synodalita“; srov. Vize „Já jsem ta Cesta“; srov. také „další oblasti k řešení“ A a B).

Samozřejmě, že se tyto oblasti vzájemně prolínají a podmiňují, ale pro rozlišování, „co Duch říká církvím“ v naší době a v naší lokalitě může být zajímavé se v synodních skupinách ptát, která ze čtyř oblastí zmíněných výše (liturgie, martyrie, diakonie, koinonie) je na základě naší zkušenosti se sdílením evangelia v naší diecézi tou momentálně nejdůležitější a je třeba ji v nejbližších 10 letech věnovat zvláštní pozornost.

Jiný pohled říká (srov. 2. kapitola *Ad gentes*), že je důležitá následující misijní dynamika: 1. přítomnost lásky (svědectví života), 2. hlásání evangelia (evangelizace), 3. vytváření společenství (křesťanská obec). I zde se můžeme ptát, co je v diecézi tou nejdůležitější oblastí volající v nejbližších letech po rozvinutí a podpoře.

Dalšími zajímavými otázkami k rozlišování (na jejímž zodpovězení pak závisí ani ne tak „co“ děláme pro zvěstování evangelia, ale „jak“ to děláme) jsou pak např. tyto:

- Vnímáme, že jsme pro oblast, kde žijeme, a období, kdy žijeme, Duchem svatým zváni být církví, která důvěřuje, že Bůh je se všemi lidmi, je maximálně otevřená a vstupuje do partnerského dialogu se všemi a doprovází je?
- Nebo církví, která se ze světa spíše stahuje, žije hluboký život s Kristem a ve vzájemných vztazích, věří, že tento „kvas v těstě“ postupně prokvasí celé lidstvo a zve ostatní do těchto „míst milosti“?
- Nebo církví, která zaujímá kritický postoj vůči většinové společnosti, odvážně poukazuje na její nemoci a snaží se být prorockým a evangelijním „znamením odporu“ vůči dnešnímu „světu“?
- Nebo jsou pro nás dnes a tady důležité všechny tyto tři pozice? Nebo něco úplně jiného? Co z naší diecéze „ted' a tady“ bude nejvíce dělat církev Kristovu poslanou ke všem?

zpět na obsah ↑

2. DĚTI A MLADÍ LIDÉ

ÚKOL

navrhněte konkrétní formy účinného hlásání evangelia dětem a mladým lidem a jejich doprovázení na cestě víry při velké rozptýlenosti po diecézi a malých počtech

pomocné otázky

pouze pro inspiraci, originalita vítána

Které z přístupů práce s dětmi a mladými lidmi v nejbližších 10 letech nejvíce pomohou vytvořit prostředí, kde se děti a mladí lidé budou moci setkat s živým Kristem a prožívat vztahy? Jak podporovat propojení mladých, aby se necítili osamoceni? Jak v diecézi komunikovat s dětmi a mladými lidmi, aby se mohli setkat se srozumitelnou zvěstí evangelia a být uvedeni do života s Kristem? Jak doprovázet mladé lidi, kteří se na území farnosti vyskytují jen o víkendech a v místě studia nemají vztahy povzbuzující víru? Jak misijně vstupovat s hlásáním evangelia do virtuálního světa a jak pomoci mladým lidem se v něm neztratit? Jaké místo v tomto všem mohou mít rodiny, lidé starší generace či nemocní? Jak toto vše podpořit na rovině diecéze?

zpět na obsah

2. DĚTI A MLADÍ LIDÉ

chceš-li, ponoř se hlouběji... určeno pro delegáty

doporučené prameny

Pro přípravu ke společnému rozlišování doporučujeme pročíst si „Východiska“ k části **A.2** textu **Inspirace pro tvorbu sdílené vize diecéze** a z dokumentu *Mistře, kde bydlíš* pak především č. 30, 105, 106, 108, 48, 51 (případně 11, 19, 23, 24, 25, 36, 44). Základní četbou pro tuto oblast by měla být apoštolská exhortace papeže Františka *Christus vivit* ([audiokniha](#)).

prakticko-teologické prohloubení

Tato oblast otevírá otázku, jak být v naší diecézi církví, která vytváří podmínky pro setkání se s Kristem a růst ve víře pro děti a mladé lidi. Jak můžeme v diecézi hledat cesty k účinnému hlásání evangelia a doprovázení dětí a mladých lidí, zvláště v podmínkách jejich malých počtů a velké rozptýlenosti míst, kde bydlí či studují? Z výzkumů (např. Hamplová) vyplývá, že pro předávání víry další generaci je důležitá dlouhodobě souhra rodiny a společenství (farnosti). Pastorate ve farnostech může jistě vytvářet prostředí vstřícné k dětem a nabízet programy pro mladé lidi, ale zdá se, že jádrem problému je rodinná výchova, a bylo by proto dobré uvažovat i o tom, jak podporovat rodiny v náboženské výchově dětí a mladých lidí.

Zásadní otázky dnešního uvažování o této oblasti misijního poslání církve se točí kolem několika základních témat (srov. *Christus vivit*, postsynodální exhortace papeže Františka, ChV):

- *Setkání s Kristem*: „Kristus žije a chce, abys žil!“ (ChV 1) a je „přítomný v každé chvíli tvého života, aby ho naplnil světlem“ (ChV 125).
- *Evangelium v jazyce současnosti*: „Musíme ještě s větší vnímavostí hledat způsob, jak přeložit *kérygma* do jazyka, jakým mluví dnešní mladí lidé“ (ChV 211).
- *Rodina jako „domácí církev“*: „Rodina je i nadále pro mladé lidi hlavním opěrným bodem“ (ChV 262).
- *Pastorační výzvy v „mobilním“ světě*: „Pastorate mládeže musí být flexibilnější a musí zvát lidi k událostem a podnikům, kde se jim dostane nejen vyučování, ale také jim bude dána příležitost ke sdílení života“ (ChV 204).
- *Jak neztratit orientaci ve virtuálním světě*: „Internet a sociální sítě vytvořily nový způsob komunikace a vytváření spojení“ a je „neodmyslitelným prostorem, kde se lze setkat s mládeží, a kromě jiného ji zapojit do pastoračních iniciativ a aktivit“ (ChV 87; ale srov. také 88–90).
- *Role starší generace a nemocných*: „Jestliže mladí lidé zapustí kořeny do snů starších lidí, dokážou vidět budoucnost a mohou mít vize, které jim otevírají obzor a ukazují nové cesty“ (ChV 193).
- *Co může nabídnout diecéze*: Podle papeže (ChV 202–247) má být pastorate mládeže „synodální“ (učí se jedni od druhých);
 - založená na „vyhledávání“ (kde mladí lidé žijí) a „růstu“ (doprovázení);
 - dějící se v „přijímajícím prostředí“ (mohou svobodně přicházet a odcházet);
 - odkrývající „různé roviny“ (ticho, adorace, dobrovolnictví, služba, hudba, sport...);
 - citlivá pro „přirozené vůdčí schopnosti a charismata“ v přirozeném prostředí;
 - odvažující se povzbuzovat mladé „být stále misionáři“ (svěřovat služby od začátku);
 - „doprovázející“ (rodina, společenství, průvodci, péče o pečující).

zpět na obsah ↑

3. MÍSTO CHARITY V DIECÉZI

ÚKOL

navrhněte způsoby, jak zajistit, aby diecézní charita (včetně jejích místních charit, služeb a projektů) byla ve spolupráci s farnostmi a komunitami v diecézi jedním z nástrojů sloužící a milosrdné církve

pomocné otázky

pouze pro inspiraci, originalita vítána

Co konkrétně nám v příštích 10 letech pomůže uchovat, rozvinout či prohloubit křesťanskou identitu Charity jako organizace? Jakými způsoby chceme, aby služby Charity spolupracovaly s farnostmi či komunitami v diecézi? Co by mělo být v diecézi úkolem profesionální Charity a co spíše diakonickým posláním farností a komunit? Jaká by měla být role dobrovolnických farních charit v diecézi? Měly by být farní charity organizačními jednotkami diecézní charity, nebo spíše součástí farností? Jak křesťanský charakter služeb Charity podpořit na rovině diecéze (např. ustanovením „biskupského vikáře pro diakonii“, začleněním služby Charity pod pastorační oddělení zřízením „oddělení pro diakonii, Charitu a sociální spravedlnost biskupství plzeňského“ apod.)?

zpět na obsah

3. MÍSTO CHARITY V DIECÉZI

chceš-li, ponoř se hlouběji... určeno pro delegáty

doporučené prameny

Pro přípravu ke společnému rozlišování doporučujeme pročíst si „Východiska“ k částem **A.3 a B.2** textu **Inspirace pro tvorbu sdílené vize diecéze** a z dokumentu *Mistře, kde bydlíš* pak především č. 61, 102 (případně 4, 8, 17, 18, 22, 52d). Velmi důležitým pramenem pro práci této skupiny je pak také Dodatek 2. Diecézní charita Plzeň v **Příloze 2: Uspořádání a život** (str. 41–49) a Dodatek 1: Diecézní charita Plzeň v **Příloze 3: Hospodaření a finance** (str. 20–21) dokumentu *Mistře, kde bydlíš*.

prakticko-teologické prohloubení

Charita není jen organizace, existuje mnohem širší diakonický úkol církve (tj. úkol církve být služebnicí nejpotřebnějším). Jeho součástí je vzájemná služba či pomoc lidem v nouzi ve farnostech (někdy nazývaná „pomáhající diakonie“ či „individuální diakonie“) a systematická služba a spolupráce křesťanů v prostředí, ve kterém žijí (město, obec, stát), na systémovém řešení příčin lidské bíd (někdy nazývaná „společenská diakonie“, „politická diakonie“, či nejnověji také „integrální ekologie“). Vedle slavení bohoslužeb (liturgie) a hlásání evangelia (martyrie) je diakonie v tomto širokém slova smyslu považována za podstatnou a nezbytnou součást misijního poslání církve – a to jak vůči lidem, kterým Charita slouží, tak také vůči lidem, kteří jsou v ní zaměstnáni.

Důvodem pro diakonii není ovšem pouze „misie“ v úzkém slova smyslu, křesťané se nevěnují diakonickým službám prvotně proto, aby získali na svou stranu nekřesťany. Jestliže člověk je Božím obrazem a láska k bližnímu je součástí lidské přirozenosti, pak pomáhat druhým je naplnění lidství. Jestliže Bůh stvořil svět z lásky, diakonie je pro křesťany součástí úkolu pokračovat v tomto božím stvořitelském díle. Navíc protože Boží Trojice je předivo vztahů mezi Otcem, Synem a Duchem, takže se jejich láska stává plodnou tak, že se rozšiřuje a zapojuje do těchto vztahů člověka, člověk věřící v Trojjediného Boha uskutečňuje svou víru podobně, tzn. zapojením ostatních lidí skrze solidaritu s ostatními lidmi.

Tato třetí oblast k řešení („Místo Charity v diecézi“) se pak zabývá velmi specifickou otázkou křesťanského charakteru biskupem plzeňským zřizované organizace Diecézní charita Plzeň (potažmo organizace Charita Česká republika, jejíž je DCHP součástí) a otázkou, jakým způsobem, za jakých předpokladů a za jakých podmínek může DCHP přispívat k rozvoji obecného diakonického poslání celé diecéze i jejích jednotlivých částí (farností, komunit apod.). Otázkou pro rozlišování může být např. dilema, jestli či do jaké míry má Charita přebírat zodpovědnost za profesionální sociální služby dotované státem, jestli či do jaké míry mají další církevní organizace, včetně farností samotných, registrovat a provozovat další sociální služby vedle těch pod Charitou, či jestli či do jaké míry má Charita participovat na rozvoji obecně diakonických aktivit a dobrovolnických diakonických služeb ve farnostech.

Některé příklady praktických způsobů prolínání a vzájemné podpory diakonického poslání farnosti a sociálních služeb Charity lze vyčíst např. z organizace Tříkrálové sbírky (66 % výtěžku na lokální projekty), využití výtěžku Charitou iniciované a mediálně podporované Postní almužny pro diakonické projekty farností (na doporučení PRF), ze zkušenosti některých farností s vyčleněním konkrétního procenta z neúčelových darů farnosti pro každoročně PRF schvalovaný sociální projekt mimo farnost, ze zkušenosti některých farností s tzv. „Hroznatovou mísou“, kam farníci přede mší píší potřeby a nabídky ke vzájemné výpomoci a k modlitbě, příp. ze zkušenosti s „patrimonium pauperum“ farnosti v Hluboké n. Vltavou, kde každoročně PRF vybere charitativní projekt, na který pak jde např. jedna kostelní sbírka v měsíci a farnost jej propaguje např. v rámci Noci kostelů, farního plesu apod.

zpět na obsah ↑

4. USPOŘÁDÁNÍ SLUŽEB K MISII

ÚKOL

navrhnete konkrétní způsoby uspořádání služby a života kněží, jáhnů a pastoračních pracovníků v nejrůznějších službách ve farnostech, komunitách i v dalších oblastech (nemocnice, věznice, školy...)

pomocné otázky

pouze pro inspiraci, originalita vítána

K jakému uspořádání pastorační služby v příštích 10 letech v diecézi chceme směřovat, aby to podporovalo misijní poslání diecéze a odpovídalo personálním možnostem při předpokládaném nižším počtu kněží (o cca 15 %)? Jak umožnit kněžím, kteří o to mají zájem, bydlet společně a pracovat v týmech? Slučovat farnosti? Za jakým účelem? Za jakých podmínek? Mají lidé „jezdit na mši“ do centra, nebo se „scházet kolem Božího slova“ v místě bydliště? Zřídit v diecézi něco jako „misijní oblasti“ spravované jiným způsobem, než farnosti? Které nové služby je vhodné v diecézi ustanovit? Např. katechisty zodpovědné za vedení místních komunit? Nebo správce majetku farností? Co vše by tito noví spolupracovníci měli mít na starosti a jaké by měli mít pravomoci? Měli by být placeni či sloužit jako dobrovolníci? Jak a kým zajistit kategoriální pastorační služby (např. nemocnice, věznice, školy apod.)?

zpět na obsah

4. USPOŘÁDÁNÍ SLUŽEB K MISII

chceš-li, ponoř se hlouběji... určeno pro delegáty

doporučené prameny

Pro přípravu ke společnému rozlišování doporučujeme pročíst si „Východiska“ k části **B.2** textu **Inspirace pro tvorbu sdílené vize diecéze** a z dokumentu *Mistře, kde bydlíš* pak především č. 29, 60, 62, 103, 105, 106 (případně 32-33, 38-43, 47, 50, 52, 56, 57). Důležitým pramenem pro práci této skupiny může pak také být **Příloha 2: Uspořádání a život** dokumentu *Mistře, kde bydlíš*, včetně jejího Dodatku 1. Pastorace nemocných a vězňů (str. 38-40).

prakticko-teologické prohloubení

V této oblasti lze vnímat několik prolínajících se okruhů:

- Otázka identity, profilu a zaměření tradičních či již zavedených pastoračních služeb (biskup, kněží, jáhni, pastorační asistenti, katecheté, kaplani specialisté)
- Otázka vhodnosti zavedení nových, biskupem ustanovených pastoračních služeb a jejich identity, profilu a zaměření (lektoři, akolyté, katechisté)
- Otázka spolupráce těchto služeb navzájem a jejich spolupráce s dalšími (pověřenými či spontánními) službami vykonávanými ze síly křtu a biřmování a s komunitami pověřenými pastorační správou?
- Otázka členění příjemců těchto služeb (podle území, podle jiných kritérií – svobodný výběr, specifické potřeby, specifická spiritualita apod.)
- Otázka cest, kterými směřovat k tomu, o čem mluví synoda o synodalitě, že celá církev je „plně sloužící“, tedy že každý křesťan je zároveň „učedníkem“ i „misionářem“
- Otázka otevřenosti struktur a jejich schopnosti přijímat kohokoli, aby mohla být církev „misijní“, spojená s otázkou zachování identity a potřeby růstu do hloubky

Každá z těchto otázek může být tématem pro skupinové rozlišování, kudy se v ní vydat.

- Např. mají být kněží i nadále zodpovědní za celou oblast pastorace (jako vlastní pastýři farností), nebo se o tuto zodpovědnost mají dělit s dalšími (jednotlivci, týmy, komunitami) a oni sami mají být spíše „pastýři pastýřů“?
- Mají být zodpovědnosti za případné „misijní oblasti“ pověřeni spíše jednotlivci, nebo skupiny?
- Má být kněz dojíždějící někam slavit eucharistii a zpovídat zodpovědný tomu či těm, kteří za danou lokalitu či komunitu věřících mají biskupem svěřenou pastorační zodpovědnost, nebo poslední pastýřskou zodpovědnost nese on pouze na základě svého kněžského svěcení?
- Mají být větší pastorační celky členěny do menších „farností“ (jaké znaky pak musí nést takováto komunita, aby byla „farností“), nebo spíše mají být velké farnosti členěné do menších místních „komunit“?
- Jak vyjít vstříc potřebě shromažďovat se nezávisle na místě bydliště plynoucí z velké mobility mnohých, ale zároveň respektovat potřeby těch, kteří jsou na svém bydlišti vázáni, a nezhodit šance, které jsou se zakořeněním života z víry do konkrétního místa spojené?
- Jak vyjít vstříc potřebě pastoračního či osobního doprovázení a spolupráce se širokou škálou sympatizantů, a zároveň neztratit citlivost pro potřeby „jádra věrných“, které však často není vnímavé pro širší poslání církve?
- Jakou roli v celém tomto procesu budou hrát řeholní či nové komunity?
- Jakým způsobem tento proces doprovázet, aby byl cestou proměny mentality, ne pouhou organizační změnou?
- Jak vyjít vstříc potřebě maximální otevřenosti struktur vůči všem (a umožnit tak lidem pouze částečnou či výběrovou identifikaci s církví), a zároveň potřebě zachovat a rozvíjet vlastní identitu a růst ve vztazích uvnitř církve do hloubky (abychom měli z čeho čerpat)?

5. ODPOVÍDAJÍCÍ MZDY A ZDROJE

ÚKOL

navrhnete způsoby, jak poskytovat spravedlivé a odpovídající materiální zajištění kněžím, jáhnům a dalším pracovníkům v diecézi (katechistům, pastoračním asistentům či správcům majetku apod.)

pomocné otázky

pouze pro inspiraci, originalita vítána

Jak pro toto materiální zajištění v příštích 10 letech získat finanční zdroje? Větší finanční spoluúčastí věřících? Jak vysokou? Jakým způsobem získávanou? Nebo spíše tím, že bude kněžím umožněno částečně pracovat v civilních povoláních (což může být také misijní příležitostí)? Za jakých podmínek? Nebo spíše klást důraz na intenzivnější investiční hospodaření diecéze? V jakých etických hranicích? Jakým způsobem vyjít vstříc požadavku církevního práva, podle kterého je třeba „těm, kdo vykonali práce na základě smlouvy“, poskytnout „spravedlivou a přiměřenou odměnu tak, aby mohli náležitě uspokojit potřeby své i jim blízkých osob“ (CIC kán. 1286; srov. kán. 231,2)? Ve vztahu k pastoračním pracovníkům, kteří mají rodinu, jaký má být poměr v ohodnocení mezi služebníky a služebnicemi žijícími v celibátu a těmi, kteří a které mají rodinu?

[zpět na obsah](#)

5. ODPOVÍDAJÍCÍ MZDY A ZDROJE

chceš-li, ponoř se hlouběji... určeno pro delegáty

doporučené prameny

Pro přípravu ke společnému rozlišování doporučujeme pročíst si „Východiska“ k části **C.3** textu **Inspirace pro tvorbu sdílené vize diecéze** a z dokumentu *Mistře, kde bydlíš* pak především č. 98 (případně 69, 70, 71, 73, 79, 81, 84, 88-93). Důležitým pramenem pro práci této skupiny může pak také být část III. Struktura personálních nákladů **Přílohy 3: Hospodaření a finance** (str. 10–12) dokumentu *Mistře, kde bydlíš*.

prakticko-teologické prohloubení

Tato oblast se týká nejen otázky, co to znamená „spravedlivá“ a „odpovídající“ mzda (biskupa, kněží, jáhnů, spolupracovníků v pastoraci, ale i dalších zaměstnanců církve), ale také, jakými způsoby, po jakých krocích a jak rychle můžeme v současné hospodářské situaci diecéze k těmto spravedlivým a odpovídajícím mzdám směřovat. Jaké vidíme cesty, které by mohly k přiblížení se těmto spravedlivým a odpovídajícím mzdám přispět?

Z prakticko-teologického a eticko-teologického hlediska jsou zde důležité otázky způsobů získávání finančních zdrojů a s nimi související otázky, jako:

- Do jaké míry můžeme jako diecéze a farnosti "podnikat" či „investovat“, aniž bychom zanedbávali naše vlastní poslání anebo naopak jednali proti němu?
- Jaké máme nástroje pro posuzování etičnosti nejrozličnějších druhů investování a jaká máme pro toto posuzování formulovaná kritéria?
- Jak máme ošetřená rizika nezdravé závislosti na konkrétních politických personách, proudech či neetických aktivitách dárců v případě získávání darů či sponzorských nebo grantových příspěvků od nejrozličnějších soukromých či veřejných subjektů?
- Za jaký druh příjmu je třeba považovat dary a příspěvky, které dávají věřící v souvislosti se slavením mše svaté (tzv. „stipendia“), či v souvislosti se slavením dalších církevních úkonů jako např. svateb, křtů, pohřbů, žehnání apod. (tzv. „štolové poplatky“)? Podle církevního práva jsou „stipendia“ určena pro sloužícího kněze na podporu jeho služby a „štolové poplatky“ patří farnosti, kde jsou úkony vykonávány, a mají také pokrýt náklady s těmito úkony spojené. Jak se při tom vyhnout „jakémukoli náznaku obchodu se svatými věcmi“, jak k tomu vyzývá církevní právo?
- Do jaké míry je vhodné a odůvodnitelné, aby finanční zdroje na běžnou pastorační službu a provoz farností či komunit byly získávány mimo tyto farnosti a komunity a do jaké míry zevnitř těchto farností a komunit? Čím blíže je tento zdroj těm, kteří jej využívají („vlastní zdroje“), tím více se lidé za způsob využití těchto financí cítí spoluzodpovědní a tím více mohou ovlivnit jejich praktické využití. Čím jsou tyto finanční zdroje vzdálenější příjemcům služeb, které jsou z nich financované („cizí zdroje“), tím mohou být tyto služby na jejich příjemcích více nezávislé (a tudíž stabilnější), ale příjemci takto financovaných služeb se za tvorbu těchto zdrojů necítí být zodpovědní.
- K jaké míře finanční spoluúčasti současných návštěvníků bohoslužeb ve světle těchto úvah chceme směřovat? Jakým způsobem? Po jakých krocích?

zpět na obsah ↑

6. SPRÁVA MAJETKU FARNOSTÍ

ÚKOL

navrhnete konkrétní modely odborné, efektivní a misijně orientované správy majetku farností, včetně nevyužívaných sakrálních staveb, při zachování nezbytných rozhodovacích pravomocí farností

pomocné otázky

pouze pro inspiraci, originalita vítána

Jak v příštích 10 letech zajistit správu majetku, na kterou farnosti nestačí? Je vhodné, aby farnosti samostatně podnikaly či investovaly? Za jakých podmínek, kompetencí, odpovědností? Jaký majetek by si farnosti měly spravovat samy ve své kompetenci? Je cestou nějaká míra centralizace? Nebo spíše podpořit vznik funkce „správců majetku“, kteří budou majetek spravovat ve spolupráci s farnostmi? Jak zajistit, aby důraz na ekonomickou efektivitu nevedl k pohoršení? Měla by ERF nést spolu s farářem či správcem majetku (částečnou) zodpovědnost i před státními orgány? Nebo by měla být spíše jen skupinou (odborných) poradců? Jak misijně spolupracovat s dalšími subjekty na společném kulturním, komunitním a misijně otevřeném využití sakrálních staveb? Jak zacházet s nepotřebnými stavbami? Jaké kroky mohou pomoci k tomu, abychom církevní majetek chápali také jako misijní příležitost (např. v oblasti kultury, ochrany památek, rozvoje obcí, péči o krajinu, ochranu životního prostředí apod.)? Pokračovat v předávání kostelů třetím subjektům? Obcím? Spolkům? Soukromníkům? Státu? Za jakých podmínek?

zpět na obsah

6. SPRÁVA MAJETKU FARNOSTÍ

chceš-li, ponoř se hlouběji... určeno pro delegáty

doporučené prameny

Pro přípravu ke společnému rozlišování doporučujeme pročíst si „Východiska“ k části **C.2** textu **Inspirace pro tvorbu sdílené vize diecéze** a z dokumentu *Mistře, kde bydlíš* pak především č. 30, 63, 94-101, 107 pozn. 57 (případně 12, 67, 69, 74, 76, 77, 82, 79-84, 86, 87). Důležitým pramenem pro práci této skupiny může pak také být **Příloha 3: Hospodaření a finance** dokumentu *Mistře, kde bydlíš*, zvláště pak její část V. Struktura majetku, oddíl B. Správa lesů, polí a sakrálních staveb, Nevyužívané sakrální stavby v diecézi (str. 18) a DODATEK 4. Odpovědi z formuláře ERF (str. 24–27).

prakticko-teologické prohloubení

V této oblasti nejde o celou šíři problematiky hospodaření farností, ale specificky o nalezení vhodného modelu spolupráce na správě a rozvoji majetku ve vlastnictví farnosti mezi jeho vlastníkem, tedy konkrétní farností, a zřizovatelem této farnosti, tedy biskupstvím, které má vůči farnostem podpůrnou a kontrolní roli. V pracovní skupině pro ekonomická východiska a procesy budou samozřejmě odborně reflektovány i konkrétní směrnice, které jsou v diecézi ohledně správy majetku farností, avšak zároveň bude velmi přínosné, aby v synodních skupinách byly na základě jejich zkušeností či expertízy hledány a navrhovány nejrozumnější způsoby, jak spolupráci mezi biskupstvím a farností v této oblasti zlepšit.

Kromě otázek, které najdete na předchozí stránce, bude vhodné se v této oblasti ptát i na koncepčnější otázky, jako např.:

- Jak najít takový vztah k majetku, který by umožnil chápat jeho správu jako součást našeho misijního poslání?
- Jak souvisí finanční spoluúčast věřících na misijním a pastoračním poslání diecéze či farnosti s pojetím církve a pastorační služby?
- Co znamenají výzvy v závěrečném dokumentu synody o synodalitě pro rozvoj transparentnosti a vykazatelnosti hospodaření farností a biskupství?
- Mají mezi „vlastní zdroje“ patřit také zdroje vznikající „podnikáním“ či „investováním“ farností?
- Je podnikání či investování pro farnosti obecně v diecézi (kvůli nedostatečným kapacitám) spíše rizikové a tyto aktivity by měly být vyhrazeny spíše jen biskupství, nebo to je třeba naopak podporovat, protože farnosti se tak učí být dobrými hospodáři na svém majetku?
- Podle principu subsidiarity, který říká, že podřízený celek má dělat všechno to a pouze to, na co má dostatečné odborné, personální i časové zdroje, a nadřízený celek má přejímat to a právě to, co tyto zdroje podřízeného celku přesahuje – jaký typ majetku by měly vlastnit farnosti?
- Jak spojit potřebu maximální transparentnosti vůči farníkům i dárčům s potřebou nemít všechny „karty“ odkryté v případě podnikatelských aktivit farnosti?
- Jak zajistit rozdělení financí a finančních zdrojů na ty, které mají nést výtěžek pro budoucnost, a na ty, které mají zabezpečovat běžnou službu a provoz farnosti?

Sakrální budovy: Specifickou oblastí zodpovědnosti za správu majetku farností je pak otázka vlastnictví nevyužívaných či málo využívaných sakrálních staveb (kostelů, kaplí apod.). Jak v diecézi nastavit pravidla pro jejich možné předávání třetím subjektům (obcím, spolkům, fyzickým osobám apod.), případně pro jejich „opuštění“ a přenechání do vlastnictví státu (tzv. „derelikce“)? Jsou k dispozici nějaká celocírkevní pravidla pro zrušení výlučného užívání stavby pro liturgické účely (tzv. „desakralizace“)? Jak se z nich může naše diecéze při těchto procesech inspirovat? Co tyto procesy pro komunitu věřících znamenají pastoračně a misijně?

zpět na obsah ↑

už jsme zpracovali alespoň **jednu základní oblast** a vrháme se na **žolíka**

A) ŽIVOT S KRISTEM

ÚKOL

navrhněte konkrétní kroky k podpoře života v Kristu (spirituality, osobního vztahu s Kristem) jako pramene pro veškeré misijní aktivity a nutného předpokladu jakéhokoli misijního poslání a služby

pomocné otázky

pouze pro inspiraci, originalita vítána

Jakými konkrétními způsoby budeme v diecézi v příštích 10 letech pomáhat lidem nalézat jejich osobní vztah s Kristem (např. osobní modlitba, kontemplace, lectio divina, biblické studium apod.)? Jak je dlouhodobě podpoříme v prohlubování tohoto vztahu? Jak konkrétně propojit tuto duchovní „hloubku“ s misijní „šířkou“? Jak umožníme lidem čerpat z duchovního bohatství různých spiritualit (řehole, hnutí, komunity apod.) a zároveň zajistíme, aby misijní poslání diecéze zůstalo otevřené a srozumitelné pro všechny? Jakými konkrétními způsoby v diecézi podporovat rozvoj služeb uvádějících do hloubky života v Kristu (např. služeb duchovního doprovázení, pastoračního poradenství, učitelů či učitelek vnitřní modlitby, průvodců v katechumenátu a mystagogii po křtu a biřmování dospělých apod.)? Jaké nároky by měly být kladeny na ty, kdo by takovéto služby vykonávali? Jak toto vše podpořit na diecézní rovině (např. vznik „center spirituality“, „škol modlitby“, „školy duchovního doprovázení“, „biskupský vikář pro spiritualitu“ apod.)?

zpět na obsah ↑

A) ŽIVOT S KRISTEM

chceš-li, ponoř se hlouběji... určeno pro delegáty

doporučené prameny

Pro přípravu ke společnému rozlišování doporučujeme pročíst si „Východiska“ k části **Já jsem ta Cesta: KRISTUS** textu **Inspirace pro tvorbu sdílené vize diecéze** a z dokumentu *Mistře, kde bydlíš* pak především č. 30, 102 (případně 5, 10, 12, 13, 20, 25, 37, 44-45, 53-55).

prakticko-teologické prohloubení

Jak vyplývá i ze souhrnného grafu prezentovaného v úvodu, tato oblast A „Život v Kristu“ a následující oblast B „Život ve vztazích“ jsou oblastmi, které jsou v našem pracovním zúženém pojetí misie základem, východiskem a nutným předpokladem pro rozvoj jakýchkoli dalších konkrétnějších misijních aktivit, postojů či gest (ve výsledcích našeho loňského průzkumu situace tato témata spadala pod kategorii „misijní postoje“). V širším teologickém pojetí misie, jak jej nacházíme i v textech papeže Františka, jsou ovšem oblast života s Kristem („mystagogie“) a života ve vztazích („koinonie“) samy o sobě nedílnou součástí „misijního poslání církve“.

Pracovně zde navrhujeme vyjít z předpokladu, že život s Kristem je nezbytným předpokladem jakékoli misijní činnosti a že jej lze považovat za jakési „jádro“, „srdce“ či „kořeny“ celého misijního poslání církve. A můžeme připustit, že právě autentický hluboký život s Kristem může být pro někoho či pro některé komunity tím hlavním „misijním nástrojem“. A že na základě tohoto východiska je pro rozvoj misijního poslání diecéze i jejích jednotlivých částí (farností, komunit, společenství) v příštích 10 letech nezbytné hledat a navrhnout konkrétní záměry, jak rozvoj života s Kristem v diecézi podpořit, a případně navrhnout i konkrétní kroky či nástroje, které by nám na této cestě pomohly.

Kromě toho je také třeba vycházet z toho, že podoby tohoto života s Kristem (tedy nejrozličnější „spirituality“) jsou mnohotvárné a že mnohotvárné budou také způsoby, jak tu kterou konkrétní formu života s Kristem podporovat. Z celodiecézního pohledu je proto třeba při hledání konkrétních cílů a cest respektovat, že existují i jiné „spirituality“, než je zrovna ta naše (moje osobní, mé komunity, mého hnutí...), a hledat takové podpůrné nástroje, které tuto mnohotvárnost budou podporovat, nebo alespoň respektovat. V celodiecézních nabídkách se pak samozřejmě mohou promítat osobní či komunitní zkušenosti a preference těch, kteří tyto nabídky spoluvytvářejí, ale pokud to má sloužit ke společnému růstu v celé diecézi, pak je třeba hledat cesty, jak zachovat autentičnost a životaschopnost na straně jedné a přijatelnost či srozumitelnost pro nejrozličnější skupiny lidí v diecézi na straně druhé.

zpět na obsah ↑

už jsme zpracovali alespoň **jednu základní oblast** a vrháme se na **žolíka**

B) ŽIVOT VE VZTAZÍCH

ÚKOL

navrhněte konkrétní způsoby, jak v diecézi podpořit rozvoj farností, komunit a společenství, které jsou ekumenicky otevřené, pohostinné vůči všem lidem a žijící ve zdravých respektujících vztazích

pomocné otázky

pouze pro inspiraci, originalita vítána

Jakými konkrétními způsoby zajistíme v diecézi v příštích 10 letech, aby v našich skupinách věřících bylo bezpečné prostředí pro hluboké osobní vztahy, a zároveň aby tyto vztahy byly otevřené a pohostinné pro co nejširší spektrum lidí, kteří žijí různými způsoby? Co konkrétně v diecézi pomůže k tomu, aby druzí podle našich vzájemných vztahů poznali, že jsme Kristovi učedníci a učednice? Co konkrétně může pomoci k výměně darů, inspirací, zkušeností a zdrojů uvnitř diecéze (mezi farnostmi, komunitami, malými společenstvími, domy modlitby, jednotlivci, v rodinách, mezi rodinami, mezi generacemi, ve spolcích atd. a uvnitř všech těchto skupin)? Jakými nástroji budeme na diecézní i regionální rovině podporovat rozvoj ekumenické spolupráce? Co pomůže tomu, aby farnost byla místem k životu pro všechny, kde si navzájem pomáháme a předáváme zkušenosti, pomáháme si, bez předsudků a bez diskriminace, nerozdělujeme se, ale fungujeme společně?

zpět na obsah ↑

B) ŽIVOT VE VZTAZÍCH

chceš-li, ponoř se hlouběji... určeno pro delegáty

doporučené prameny

Pro přípravu ke společnému rozlišování doporučujeme pročíst si „Východiska“ k části **Já jsem ta Cesta: VZTAHY** textu **Inspirace pro tvorbu sdílené vize diecéze** a z dokumentu *Mistře, kde bydlíš* pak především č. 26, 28, 58, 59, 102, 104 (případně 6, 9, 15, 18, 27, 44-46, 48).

prakticko-teologické prohloubení

Jak vyplývá i ze souhrnného grafu prezentovaného v úvodu, tato oblast B. „Život ve vztazích“ a předchozí oblast A. „Život v Kristu“ jsou oblastmi, které jsou v našem pracovním zúženém pojetí misie základem, východiskem a nutným předpokladem pro rozvoj jakýchkoli dalších konkrétnějších misijních aktivit, postojů či gest (ve výsledcích našeho loňského průzkumu situace tato témata spadala pod kategorii „misijní postoje“). V širším teologickém pojetí misie, jak jej nacházíme i v textech papeže Františka, jsou ovšem oblast života s Kristem („mystagogie“) a života ve vztazích („koinonie“) samy o sobě nedílnou součástí „misijního poslání církve“. Ohledně života ve vztazích toto velmi silně opakovaně zaznívá v závěrečném dokumentu synody o synodalitě. Zvláště důležitá se zde jeví rodina jako „domácí církev“, ale i nejrůznější další formy osobních vztahů.

Celá oblast tzv. „vnitřního života církve“ („synodalita“, „společná cesta“) je už svým stylem formou hluboce „misijní“ a nelze tak smysluplně mluvit o nějaké jasné hranici mezi aktivitami „dovnitř“ a aktivitami „navenek“. Lze mluvit např. o těch, kdo bydlí na území farnosti, a o těch, kdo tam nebydlí. Ale již zde je otazník nad tím, jestli máme na mysli trvalé bydliště, nebo reálné bydliště, a pokud reálné, tak jak ten pobyt má být dlouhý, aby byl pro nás relevantní atd. Podobně lze mluvit o těch, kteří se zpravidla účastní slavení nedělní eucharistie v dané farnosti. Co je ale ono „zpravidla“? Jednou za týden? Jednou za rok? A co to je „účastní se“? Přijdou se podívat a vůbec se jich to nedotkne? Nebo aktivně žijí ze svátostí? A co ti, kteří sice na území farnosti bydlí (nebo tam i „zpravidla“ chodí do kostela), ale nejsou pokřtění? A ani nechťejí být (zatím) pokřtění?

I zde bude tedy důležitou otázkou k rozlišování totéž, na co jsme se ptali na závěr úvodu k oblasti č. 1 „Misijní charakter diecéze“, kdy jsme zdůrazňovali, že není často ani tak důležité „co“ děláme pro zvěstování evangelia, ale „jak“ to děláme: Vnímáme své církevní společenství jako součást Božího lidu, kterým je celé lidstvo a ve kterém se vzájemně doprovázíme do Božího království? Nebo jako malé stádce, které do hloubky žije svůj vztah s Kristem a s druhými a důvěřuje, že „to stačí“? Nebo jako kontrastní společenství, které je povoláno přinášet prorockou kritiku tváří v tvář nespravedlnostem tohoto světa?

Návrhy na praktické kroky v oblasti rozvoje respektujících hlubokých vztahů tedy budou jasně poznamenány tím, zda, kde a jak silně si tyto „hranice církve“ narýsuje. Při našich praktických úvahách nejde o to řešit tuto náročnou teologickou otázku nějak do hloubky, ale je dobře alespoň do nějaké míry vnímat, že to, jak chápeme pojmy „církev“ a „svět“ velmi silně ovlivňuje i mé představy o tom, kam se chceme společně v diecézi v příštích 10 letech ubírat v oblasti života s Kristem.

V uvažování o praktických krocích se ovšem můžeme držet určitého zažitého rozdělení tématu života ve vztazích na vztahy mezi jednotlivými křesťany, vztahy v rodinách a mezi rodinami, vztahy mezi generacemi, vztahy ve skupinách a společenstvích uvnitř farnosti a mezi nimi, vztahy mezi farnostmi a katolickými komunitami či hnutími uvnitř diecéze, vztahy s nekatolickými křesťany, církvemi a komunitami na území diecéze, vztahy s jednotlivci či skupinami z jiných náboženství, vztahy s lidmi bez náboženské příslušnosti a s nejrůznějšími aktivitami, spolky, sdruženími na území diecéze, vztahy překračující hranice diecéze (s ostatními diecézemi u nás i v zahraničí, s charitativními projekty, s komunitami v misích apod.

zpět na obsah ↑

už jsme zpracovali alespoň **jednu základní oblast** a vrháme se na **žolíka**

C) CÍRKEV DOPROVÁZEJÍCÍ

ÚKOL

hledejte a rozpoznávejte nové, neotřelé, třeba i provokující a možná prorocké nápady a přístupy vyrůstající z evangelia, které pomáhají lidem žít s Kristem a s druhými v dnešním světě

pomocné otázky

pouze pro inspiraci, originalita vítána

Jaká vnímáme „znamení doby“ pro plzeňskou diecézi dnes? Jakými konkrétními, třeba i velmi nečekanými či neotřelými, nebo naopak velmi prostými a tradičními způsoby může diecéze na tato „znamení doby“ odpovídat? Jaké nové formy křesťanské služby vidíme z tohoto všeho vyrůstat a jak těmto formám třeba i jen experimentálně přizpůsobit struktury a financování? Jak se krok za krokem stávat „církví doprovázející“, která přijímá, naslouchá a doprovází život v jakékoli jeho formě k životu v plnosti?

zpět na obsah ↑

C) CÍRKEV DOPROVÁZEJÍCÍ

chceš-li, ponoř se hlouběji... určeno pro delegáty

doporučené prameny

Pro přípravu ke společnému rozlišování doporučujeme pročíst si „Východiska“ k částem **A.1 – A.3 a B.1** textu **Inspirace pro tvorbu sdílené vize diecéze** a z dokumentu *Mistře, kde bydlíš* pak především č. 26, 30, 64 a 108 (případně 4, 5, 9, 31, 37, 38-41, 57, 95-97).

prakticko-teologické prohloubení

Tato oblast byla zařazena jako možnost spolupracovat na rozlišování dalších cest plzeňské diecéze v dnešním světě pro ty, kteří vnímají, že ostatní oblasti se na život a poslání diecéze dívají s příliš specifického úhlu pohledu a hledají odpovědi na příliš specifické, předem dané otázky či oblasti zájmu. Proto se zde chceme ptát hodně široce na „znamení doby“ a chceme hledat a navrhnout na první pohled třeba neschůdná, ale dlouhodobě třeba důležitá řešení.

Inspirací zde mohou být některá konstatování závěrečného dokumentu I. etapy diecézní synody, podle kterého např. „mnozí respondenti cítí potřebu ‚zdnešnění‘ církevního života a větší přizpůsobení se současným společenským podmínkám“ a „vnímají, že by církev měla reagovat na potřeby dnešní doby a hledat nové cesty, jak oslovovat současné generace...“ (MkB 30); je zde konstatována „potřeba hledat a nalézat nové typy služeb a rolí odpovídajících jak osobním předpokladům jednotlivců, tak měnícím se kulturním podmínkám a potřebám dnešních lidí“ (MkB 37); je vyjádřena naděje, že „něco z farního života zanikne, aby se mohlo zrodit něco jiného a více adaptovaného na nové životní okolnosti,“ což nás zve „k naději, která roste skrze návrat ke Kristu, naší společné ‚první lásce‘“ (MkB 64); jsme povzbuzováni, že i při vši naší bezradnosti „právě tato nevědomost a nejistota na některých místech umožňují a probouzejí hledání a kreativitu“, že je to pro nás výzva a šance, „abychom v dialogu s dnešními lidmi přizpůsobovali svou komunikaci, volbu svých slov, způsobů i komunikačních kanálů jejich jazyku a abychom se tvůrčím způsobem učili znovu a znovu naslouchat, vést dialog, porozumět, danou situaci přijmout a ve světle evangelia hledat další Boží cesty“ a že tedy „nejistota nemusí nutně vést k rezignaci, ale spíše k naději na nové začátky, a to v důvěře, že nás Bůh vede a inspiruje jako svůj lid“ (MkB 108).

Aby bylo přeci jen něco konkrétnějšího, kolem čeho se budou úvahy v této skupině točit, je zde jako jakási myšlenková „kotva“ navržen klíčový postoj papeže Františka v jeho přístupu k úvahám o dnešních cestách církve, a to je postoj „doprovázení“. V závěrečném dokumentu synody o synodalitě se toto slovo vyskytuje 32x. V článku 78 pak tento dokument dokonce prezentuje úvahy účastníků závěrečného shromáždění o důležitosti naslouchání a doprovázení v každé komunitě a o zřízení zvláštní služby „naslouchání a doprovázení“ (SoS 78).

zpět na obsah ↑

už jsme zpracovali alespoň **jednu základní oblast** a vrháme se na **žolíka**

D) ROZVOJ POVOLÁNÍ A SLUŽEB

ÚKOL

navrhněte způsoby, jak vytvářet příznivé podmínky pro nová duchovní a pastorační povolání a jak vytvořit systém, který pomůže vykonávat pastorační služby zvládnutelně, přínosně a eticky

pomocné otázky

pouze pro inspiraci, originalita vítána

Jak v diecézi podporovat zdravý rozvoj nových povolání ke kněžství, jáhenství, řeholnímu životu a dalším specifickým formám života a služby v církvi? Jakým způsobem v diecézi rozvíjet systém trvalého vzdělávání a podpory pastoračních pracovníků a pracovníc a rozvoj služebného rozměru života farností jako celku (např. skrze duchovní doprovázení, pastorační poradenství, pastorační supervizi, doprovázení členů pastoračních rad, vytváření farních či misijních týmů, službu centra pastorační podpory a teologické reflexe apod.)? Jak v diecézi nadále zajišťovat otevřené a bezpečné prostředí, které nebude umožňovat či krýt nespravedlnost a zneužívání moci (v oblasti duchovní, vztahové, sexuální, ekonomické, zaměstnanecké apod.)? Jak dále rozvinout systém prevence a ochrany před zneužíváním moci, svědomí a sexuálního zneužívání (např. etický kodex, funkční kontaktní místo, nezávislá komise pro sexuální zneužívání, pozice ombudsmana – při diecézi či České biskupské konferenci apod.)?

zpět na obsah ↑

D) ROZVOJ POVOLÁNÍ A SLUŽEB

chceš-li, ponoř se hlouběji... určeno pro delegáty

doporučené prameny

Pro přípravu ke společnému rozlišování doporučujeme pročíst si „Východiska“ k části **B.1** textu **Inspirace pro tvorbu sdílené vize diecéze** a z dokumentu *Mistře, kde bydlíš* pak především č. 63 (případně 31, 34, 35, 37, 53, 54, 55). Důležitým pramenem pro práci této skupiny může pak být **Příloha 2: Uspořádání a život** (str. 19–20) dokumentu *Mistře, kde bydlíš*.

prakticko-teologické prohloubení

V této oblasti půjde především o dva úkoly:

- Péče o povolání a jejich rozvoj*: rozlišování povolání, vzdělávání ke službě, podpora ve službě, doprovázení a trvalé vzdělávání a podpora spolupráce těch, kteří jsou do pastoračních služeb zapojeni (viz také oblast E)
- Prevence před zneužitím a léčba*: prevence před zneužitím duchovního povolání a pastoračních či vedoucích služeb, způsob řešení případů takovýchto zneužití a doprovázení těch, kteří byli takovýmto zneužitím zasaženi.

ad a) Při promýšlení prvního úkolu je důležité vnímat církevní povolání a služby nejen z perspektivy osobního příběhu víry těch, kteří tato povolání žijí či tyto služby vykonávají, ale také z hlediska vzájemného provázání těchto povolání a služeb v jednom sloužícím křesťanském společenství (farnosti, komunitě, diecézi).

ad b) Při promýšlení druhého úkolu je možné se ptát, jakými konkrétními způsoby můžeme v diecézi směřovat k naplnění např. takto zformulované vize: „Já jsem přišel, aby měli život a měli ho v hojnosti.“ (Jan 10, 10) Katoličtí křesťané tvořící společenství na území plzeňské diecéze chtějí být těmi, kdo se podílejí na tomto Ježíšově poslání, a proto podporují úsilí o rozvoj a dobro každého člověka v souladu s jeho důstojností jako lidské osoby. Chceme, aby v našich společenstvích byla respektována a chráněna důstojnost každého člověka ve všech dimenzích, a zvláště chceme chránit slabé a zranitelné. Mezi nimi si zvláštní pozornost a ochranu zasluhují děti. Chceme pomáhat všem dětem zajistit bezpečné a šťastné dětství, jednat s nimi s úctou a mít na v centru pozornosti jejich dobro, jak to dělal náš Pán Ježíš Kristus (srov. Mt 18, 1-14).

Téma této oblasti je možné rozčlenit na některé dílčí témata, jako např.:

- podpora nových povolání ke kněžství, jáhenství, řeholnímu životu a pastoračním službám;
- trvalé vzdělávání, podpora a doprovázení všech, kteří se podílejí na pastorační a misii;
- komunitní a synodální rozměr duchovních povolání a pastoračních a dalších služeb;
- systém prevence a zpětné vazby v oblasti nespravedlnosti a jakéhokoli druhu zneužívání moci (v oblasti duchovní, vztahové, řídicí, sexuální, ekonomické, zaměstnanecké – bossing, mobbing, ignorování zásad sociálního učení církve při odměňování, trvalé vyžadování práce přesčas bez odměny apod.);
- postupy řešení případů zneužívání (oběti, pachatelé, komunity, zodpovědní, komunikace);
- etický kodex jako koordinující nástroj zaměřený na zvýšení bezpečí, podporu sebereflexe, kritéria pro rozhodování, proměnu organizační kultury a zvýšení důvěryhodnosti diecéze;
- možný obsah etického kodexu: etické principy; vztahy a komunikace; právní rámec; spravedlnost a bezpečí; řízení a rozhodování; pastorační služby; životní prostředí; finance a majetek (srov. také oblast F. „Péče o společnost a Zemi“).

zpět na obsah ↑

už jsme zpracovali alespoň **jednu základní oblast** a vrháme se na **žolíka**

E) SPOLUZODPOVĚDNOST V CÍRKVI

ÚKOL

navrhněte způsoby, jak podpořit spoluzodpovědnost a spolupráci lidí v diecézi, v komunitách a ve farnostech a jak dále doprovázet rozvoj služby pastoračních a ekonomických rad na farní i diecézní úrovni

pomocné otázky

pouze pro inspiraci, originalita vítána

Jak ve farnostech podpořit spolupráci lidí, kteří se budou věnovat duchovní péči a službě ostatním (pastoračních týmů)? Jakou podobu by měly mít pastorační a ekonomické rady v diecézi a ve farnostech, aby byly nástroji podpory misijního poslání? Jakými způsoby podporovat rozvoj těchto rad? Jak službu farních týmů a farních rad modifikovat v situacích, kdy je farnost svěřena do správy řeholní komunitě, která má svá specifika vedení i vlastnění majetku? Jak propojit službu farních rad se službou kněžské rady, diecézní pastorační rady a ekonomické rady diecéze? Jak podporovat kněze, jáhny, ostatní pastorační pracovníky, diecézní kurii i vedení diecéze v rozvoji schopnosti společně rozhodovat a spolupracovat v duchu synodality?

zpět na obsah ↑

E) SPOLUZODPOVĚDNOST V CÍRKVI

chceš-li, ponoř se hlouběji... určeno pro delegáty

doporučené prameny

Pro přípravu ke společnému rozlišování doporučujeme pročíst si „Východiska“ k částem **B.1 a B.3** textu [Inspirace pro tvorbu sdílené vize diecéze](#) a z dokumentu [Mistře, kde bydlíš](#) pak především č. 104, 107 (případně 31, 49, 55, 85, 94).

prakticko-teologické prohloubení

V této oblasti se spojují dvě témata:

- Spolupráce* všech na misijním poslání farnosti / diecéze (všichni jsme „učedníci-misionáři“, pastorační týmy, farní týmy, misijní týmy)
- Spoluúčast* všech skrze některé na rozlišování, rozhodování a vedení farností / diecéze (pastorační a ekonomické rady farností a další participativní orgány v diecézi – se zvláštní pozorností ke spolupráci mezi kněžskou radou, diecézní pastorační radou a ekonomickou radou diecéze)

Je vhodné o obou těchto tématech jednat společně, protože se často personálně prolínají a bohužel se pak často také nerespektují jejich specifické role (výkon pastorace vs. pastorační rozlišování).

ad a) V oblasti spolupráce v pastorači můžeme shromáždit různé nápady a zkušenosti a navrhnout způsoby, jak celodiecézně podpořit ochotu členů farnosti či komunit k jejich zapojení se do různých pastoračních či misijních aktivit a jak podpořit, že lidé přijmou za vlastní to, co často očekávali především či výlučně od kněze. Zde se téma prolíná s oblastí č. 4 „Uspořádání služeb pro misii“, ale nyní jde spíše o spontánní zapojování se na základě momentálních potřeb a možností a o spolupráci na základě třeba i dlouhodobějších, ale ne formálně ustanovených služeb a aktivit. Formálně ustanovené či pověřené služby pak mají být vykonávány ve službě této spolupráce všech, samozřejmě při respektování specifického křesťanského povolání každého v jeho vlastním životním prostoru (zaměstnání, škola, společnost, politika apod.).

ad b) V oblasti spoluzodpovědnosti za směřování života a služby farnosti (komunity, diecéze) je pak na místě promyslet způsob fungování různých orgánů spoluúčasti v diecézi. Zde již nejde o „pastorační či misijní týmy“, které společně pastoračně či misijně působí ve farnosti či v diecézi, ale o pečlivě vybrané skupiny věřících povolané ke společnému pastoračnímu rozlišování, kudy Duch svatý momentálně vede farnost / komunitu / diecézi tak, aby mohla naplňovat své poslání. Kromě volání po podpoře rozvoje pastoračních a ekonomických rad ve farnostech a v diecézi ozývajícího se ze závěrečného dokumentu I. etapy diecézní synody (viz výše uvedené odkazy) bylo toto téma velmi silně zdůrazněno a velmi prakticky zpracováno v závěrečném dokumentu synody o synodalitě (viz celá *III. kapitola SoS*, přičemž klíčové výzvy specificky k tématu *pastoračních rad* jsou pak obsažené v odstavcích *SoS 104 až 107*, k fungování ekonomických rad a zapojení Božího lidu do pastoračního a ekonomického plánování srov. *SoS 102, 103*.

Pro téma participativních orgánů v diecézi pak může být v dokumentu [Mistře, kde bydlíš](#) důležitá část II. Biskupství plzeňské a diecézní kurie, oddíl A. Orgány spoluúčasti ve vedení diecéze v [Příloze 2: Uspořádání a život](#). Pro téma pastoračních rad farností část III. Organizace pastorace v diecézi, oddíl A. Teritoriální farní pastorace, stať Orgány spoluúčasti na vedení a správě farnosti (str. 14 – 15) v [Příloze 2: Uspořádání a život](#). Pro ekonomické rady farností pak DODATEK 4. Odpovědi z formuláře ERF (str. 24 – 27) v [Příloze 3: Hospodaření a finance](#). Pro podrobnou analýzu služby PRF srov. také [Formulář pro PRF – Analýza odpovědí](#), pro podrobnou analýzu služby ERF pak [Formulář pro ERF – Analýza odpovědí](#). Zajímavý způsob aplikace pokynů závěrečného dokumentu synody o synodalitě k pastoračním radám lze najít na [School of Synodality](#) (český překlad).

zpět na obsah ↑

už jsme zpracovali alespoň **jednu základní oblast** a vrháme se na **žolíka**

F) PÉČE O SPOLEČNOST A ZEMI

ÚKOL

navrhněte konkrétní způsoby života, služby a správy majetku v diecézi, které umožní spolupráci s širší společností na společném dobrém díle a na péči o naši planetu

pomocné otázky

pouze pro inspiraci, originalita vítána

Jak probouzet ve vlastnících církevního majetku v diecézi vědomí, že majetek lze chápat nejen jako finanční či organizační zátěž, pastorační prostředek, či příležitost k finančnímu investování, ale také jako misijní příležitost ke spolupráci s lidmi dobré vůle na péči o kulturní dědictví, nabídce prostoru setkávání a inspirace či spolupráce na rozvoji komunitního života? Jakými konkrétními způsoby v diecézi pečovat o společný "dům" ve světle encykliky *Laudato si'* papeže Františka (stavební objekty, svěšené polnosti, lesy...)? S jakými subjekty lze v tomto duchu v diecézi spolupracovat (nejen v oblasti správy církevního majetku, ale i při jiných aktivitách)? Jak podpořit etické a ekologické přístupy při hospodaření s církevním majetkem i s osobním majetkem jednotlivců?

zpět na obsah ↑

F) PÉČE O SPOLEČNOST A ZEMI

chceš-li, ponoř se hlouběji... určeno pro delegáty

doporučené prameny

Pro přípravu ke společnému rozlišování doporučujeme pročíst si „Východiska“ k částem **C.1 a C.3., příp. A.3** textu **Inspirace pro tvorbu sdílené vize diecéze** a z dokumentu [Mistře, kde bydlíš](#) pak především č. 96, 99 (případně 16, 79-84, 86).

prakticko-teologické prohloubení

V této oblasti se potkávají tři úzce se prolínající témata:

- Majetek a společnost:** hospodaření s majetkem jako misijní příležitost pro spolupráci se širší společností na dobrých věcech ve svém okolí a pro své okolí
- Život diecéze a ekologie:** péče o planetu Zemi v duchu encykliky *Laudato si'* jako o náš „společný dům“ coby specifický příklad hospodaření se svěřeným majetkem i jako příležitost pro spolupráci s lidmi dobré vůle v péči o planetu Zemi
- Majetek a etika:** etické zacházení s financemi a s majetkem, které se úzce týká jak ekologické dimenze hospodaření, tak obecně zacházení s majetkem v duchu evangelia

V Závěrečném dokumentu synody o synodalitě je církev povzbuzována, aby podporovala „ekonomiku, které pečuje o lidi i planetu“ (SoS 56) a aby na sebe vzala „závazek ... ke spravedlivému a solidárnímu hospodářství a k integrální ekologii“ (SoS 151). Tato velká slova lze ale vztáhnout i na náš „malý rybníček“ a stejné principy uplatňovat nejen v hospodaření farností i diecéze, ale i ve spolupráci s jinými lidmi dobré vůle na nějakém projektu v duchu *Laudato si'* (srov. např. Uklidme Česko) či v oblasti hospodaření jednotlivců. V témže dokumentu je pak přímo zmiňována nutnost ochrany před „zneužíváním financí“ a „pracovních podmínek v církevních institucích“ (srov. SoS 98). To má pomoci s „překonáním klerikalismu“, který se projevuje kromě jiného i v „ekonomickém zneužívání ze strany církevních služebníků“ (SoS 74). Proto je zde velmi silné volání po „vykazatelnosti“ také v ekonomické oblasti, a to skrze „účinné zapojení Božího lidu“ (SoS 102b) a skrze „přípravu a zveřejnění... výroční finanční zprávy“ (SoS 102c).

V této oblasti je třeba se zbývat velmi praktickými kroky. Na druhou stranu by i zde měl být prostor pro „snílky“, kteří se nepřestanou spolu s papežem Františkem ptát, jak můžeme žít a uprostřed dnešního světa sloužit jako „církev chudá a pro chudé“ (EG 198) a zároveň jako „církev pro všechny“ (papež František při mši svaté na zahájení synody o synodalitě)? Jak potvrzuje i závěrečný dokument synody o synodalitě, „církev je povolána být chudá chudými, kteří často tvoří většinu věřících, naslouchat jim a společně se učit rozpoznávat charismata, která dostávají od Ducha, a považovat je za subjekty evangelizace“ (SoS 19). Jak píše papež František: „Opravdový ekologický přístup je stále více přístupem sociálním, který musí v diskusích o životním prostředí brát v úvahu spravedlnost, aby se dopřálo sluchu jak křiku země, tak i křiku chudých“ (*Laudato si'*, čl. 49). Jakými konkrétními způsoby můžeme i v naší diecézi společně slyšet „nářek Země a nářek chudých“? Jak na něj budeme v nejbližší době reagovat?

Důležitým pramenem pro práci této skupiny s tématem zodpovědné péče o planetu Zemi může pak také být část V. Struktura majetku, oddíl B. Správa lesů, polí a sakrálních staveb, stať Projekt udržitelného hospodaření diecéze (str. 18) [Přílohy 3: Hospodaření a finance](#) a pro téma správy majetku jako misijní příležitosti ke spolupráci se širší společností pak také část II. Společnost a církev v procesu restitucí [Přílohy 4: Synodalita a historie](#) (str. 3 – 11) dokumentu [Mistře, kde bydlíš](#). Dále srov. také část C. Specifická témata správy majetku (str. 19) [Přílohy 3: Hospodaření a finance](#). Srov. také přímo [Závěrečná zpráva výzkumu o vztazích církve a společnosti v plzeňské diecézi](#), příp. [Obnovený pakt z katakomb](#) a [Mensuram Bonam](#).

zpět na obsah ↑

POZNÁMKY K ROZDĚLENÍ OBLASTÍ

ZÁKLADNÍ OBLASTI ŘEŠENÍ

ad 1) Pokud by v oblasti „Misijní profil diecéze“ někomu chyběla další témata, které se u základních rozměrů poslání církve někdy uvádějí, jako např. „koinonie“ (společenství) či „mystagogie“ (uvádění do tajemství života s Kristem), může se zaměřit např. na oblast k řešení A (Život v Kristu) nebo B (Život ve vztazích), které v našem užším pojetí „misie“ byly k oblastem k řešení byly přidány jako nutné „předpoklady k misii“.

ad 2) Oblast „Děti a mladí lidé“ je zaměřená na službu hlásání evangelia a pastoračního doprovázení dětí a mladých lidí v diecézi. Samozřejmě, že se zde mohou a nejspíše mnohdy budou prolínat i velmi úzce související témata života rodin a seniorů či nemocných, což jsou životní prostory pro rozvoj dětí a mladých lidí klíčové, ale samotná tato témata jsou začleněná do oblasti B „Život ve vztazích“ (rodiny, senioři) a oblasti D „Rozvoj povolání a služeb“ (péče o povolání).

ad 3) Oblast „Místo Charity v diecézi“ se zaměřuje specificky na vztah mezi Charitou (coby biskupem zřizovanou pomáhající organizací) a misijní službou celé diecéze (především farností, ale i dalších komunit a služeb kategoriální pastorace). Celkové téma celocírkevní „diakonie“ (tedy křesťanské služby pomáhající lásky vůči lidem v nouzi i vůči společnosti a celému stvoření) je nezbytnou součástí oblasti č. 1 „Misijní charakter diecéze“.

ad 4) S oblastí „Uspořádání služeb pro misii“ úzce souvisí také otázka, jakými prostředky lze napomoci tomu, aby tyto služby byly rozvíjeny tak, aby dlouhodobě nesly dobré ovoce, nebyly zneužívány k osobním zájmům a byly pro jejich nositele zvládnutelné, které se však věnuje oblast D „Rozvoj povolání a služeb“. Tato oblast pak samozřejmě v souvislosti s úvahami o nových službách také úzce souvisí s oblastí č. 5 „Odpovídající mzdy a zdroje“.

ad 5) Z výše uvedeného je jasné, že se oblast „Odpovídající mzdy a zdroje“ v mnoha bodech úzce dotýká tématu „Pracovní skupiny pro ekonomiku“, se kterou bude třeba na tomto tématu při vyhodnocování výstupů úzce spolupracovat. Nezávisle na práci této odborné skupiny je ale i zde třeba naslouchat „moudrosti Božího lidu“.

ad 6) Tato oblast má dvě tematická těžiště – (a) spolupráce mezi biskupstvím a farnostmi ve správě běžného farního majetku (pozemky, budovy apod.) a (b) otázka vlastnictví a správy nevyužívaných či málo využívaných sakrálních staveb (kostelů, kaplí) či případného převodu jejich vlastnictví na jiné subjekty. Protože obě tato témata mají svá specifika, bude pro některé skupiny možná lépe zvládnutelné věnovat se do hloubky jen jednomu z nich.

DALŠÍ OBLASTI ŘEŠENÍ

ad A) Protože tato oblast (Život s Kristem) a následující oblast (Život ve vztazích) spolu úzce souvisejí (život s Kristem není dost dobře představitelný bez života ve vztazích), mohou někteří delegáti se svými skupinami zvážit, jestli nepojednat obě tyto oblasti společně např. jako téma „srdce misie církve“ apod.

ad B) Protože tato oblast (Život ve vztazích) a předešlá oblast (Život s Kristem) spolu úzce souvisejí (život s Kristem není dost dobře představitelný bez života ve vztazích), mohou někteří delegáti se svými skupinami zvážit, jestli nepojednat obě tyto oblasti společně např. jako téma „srdce misie církve“ apod.

ad C) Všechna nabízená témata vám víceméně splývají a nevíte, pro které se rozhodnout? Pak pro vás bude možná vhodná tato oblast k řešení nazvaná „Církev doprovázející“, kde je dán důraz na velmi svobodný způsob rozvažování a snění o budoucnosti naší diecéze v nejrůznějších souvislostech, jejichž šířku ostatní témata neumožňují.

ad D) V oblasti „Rozvoj povolání a služeb“ nejde o nové uspořádání nejrůznějších pastoračních služeb (tomu se věnuje oblast č. 4 „Uspořádání služeb k misii“), ale o to, aby v diecézi byly vytvořeny psychologické, duchovní, organizační a materiální podmínky k dlouhodobému plodnému a bezpečnému výkonu těchto služeb s co největší eliminací rizika jejich zneužití či nezvládnutí.

ad E) V oblasti „Spoluzodpovědnost v církvi“ se spojují dvě samostatná, ale prolínající se témata, která se úzce týkají jak oblasti č. 1 „Misijní charakter diecéze“, tak oblasti č. 4 „Uspořádání služeb pro misii“ (zde jsou ale pojednávána samostatně, aby bylo možné jít do větší hloubky): (a) spolupráce všech uvnitř církve (farnosti, komunity, diecéze) a (b) spoluzodpovědnost některých skrze k tomu zřízená grémia (např. pastorační a ekonomické rady).

ad F) V oblasti „Péče o společnost a Zemi“ jsou tři propojené okruhy naší pozornosti: *společnost, ekologie, etika*. Jestliže v prvním a druhém z těchto tří okruhů se jejich témata velmi úzce prolínají s oblastí č. 1 „Misijní charakter diecéze“ (srov. Vize A.3 „diakonie“ coby služba celému stvoření) a s oblastí B „Život ve vztazích“, druhý a třetí okruh pak úzce souvisí s tématem etického kodexu, o kterém je zmínka v prezentaci oblasti D „Rozvoj povolání a služeb“.

zpět na obsah ↑